

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

ECB SPECIĀLISTU 2014. GADA MARTA MAKROEKONOMISKĀS IESPĒJU APLĒSES EURO ZONAI¹

Paredzams, ka reālā IKP pieaugums 2014. gadā saglabāsies mērens un kļūs straujāks ar 2015. gadu. Gaidāms, ka paredzamā aktivitātes kāpuma noteicošais faktors būs pakāpeniska iekšzemes un ārējā pieprasījuma atveseļošanās. Ārējo pieprasījumu labvēlīgi ietekmēs globālās atveseļošanās tempa pakāpeniskais pieaugums. Gaidāms, ka iekšzemes pieprasījumu pozitīvi ietekmēs konfidences uzlabošanās apstākļos, ko raksturo nenoteiktības mazināšanās, ļoti stimulējoša monetārās politikas nostāja un naftas cenu kritums, kam vajadzētu veicināt reāli rīcībā esošo ienākumu kāpumu. Iekšzemes pieprasījumu vajadzētu labvēlīgi ietekmēt arī mazāk stingrai fiskālās politikas nostājai turpmākajos gados un kredītu piedāvājuma nosacījumu pakāpeniskam uzlabojumam. Vienlaikus gaidāms, ka nelabvēlīgā ietekme uz izaugsmes perspektīvu, ko radījusi nepieciešamība veikt turpmākas privātā sektora bilanču korekcijas un augstais bezdarba līmenis, iespēju aplēšu periodā pakāpeniski mazināsies. Paredzams, ka reālais IKP 2014. gadā pieaugs par 1.2%, 2015. gadā – par 1.5% un 2016. gadā – par 1.8%.

Gaidāms, ka pakāpeniskā pieprasījuma nostiprināšanās un notiekošā jaudas pārpalikuma mazināšanās stingri stabilizētu inflācijas gaidu kontekstā iespēju aplēšu periodā radīs SPCI inflācijas kāpumu. Paredzams, ka SPCI inflācija euro zonā 2014. gadā būs 1.0%, 2015. gadā – 1.3% un 2016. gadā – 1.5%. Gaidāms, ka šādu mērenas inflācijas dinamikas perspektīvu galvenokārt noteiks biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenu krituma tendence un nepietiekamā jaudas izmantošana tautsaimniecībā. Ņemot vērā joprojām mēreno iekšzemes cenu spiediena pieaugumu gaidāmās pakāpeniskās ekonomiskās aktivitātes uzlabošanās apstākļos, paredzams SPCI inflācijas (izņemot enerģiju un pārtiku) kāpums no 1.1% 2014. gadā līdz 1.7% 2016. gadā.

Salīdzinājumā ar 2013. gada decembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonas reālā IKP pieauguma aplēse 2014. gadam mazliet paaugstināta. Kopējās SPCI inflācijas iespēju aplēse 2014. gadam samazināta par 0.1 procentu punktu, atspoguļojot jaunākos datus, bet 2015. gadam nav mainīta.

Šajā rakstā aplūkotas makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai ne tikai 2014. un 2015. gada periodam, bet pirmo reizi arī 2016. gadam. Taču iespēju aplēses šādam ilgam periodam pakļautas ļoti lielai nenoteiktībai.² Tas jāņem vērā, interpretējot šīs makroekonomiskās iespēju aplēses.

STARPTAUTISKĀ VIDE

Paredzams, ka pasaules (izņemot euro zonu) reālā IKP pieaugums iespēju aplēšu periodā pakāpeniski kļūs straujāks, pieaugot no 3.4% 2013. gadā līdz 4.1% 2016. gadā. Lai gan 2013. gada 2. pusgadā kāpuma temps attīstītājās valstīs nedaudz paātrinājās, jaunajās tirgus ekonomikas valstīs tas kļuva mazāk izteikts sakarā ar vājo iekšzemes pieprasījumu, ierobežotām iespējām veikt tālākus stimulējošus iekšpolitikas pasākumus un spriedzi finanšu tirgos. Īstermiņā pasaules noskaņojuma rādītāji liecina par labvēlīgiem uzņēmējdarbības apstākļiem, kas ir saskaņā ar globālās aktivitātes pakāpenisku nostiprināšanos. Lai gan vēl nesen dažās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs bija vērojama finanšu spriedze, vispārējie apstākļi pasaules finanšu tirgos pēc ASV Federālās atklātā tirgus komitejas lēmuma uzsākt pakāpenisku aktīvu iegāžu ierobežošanu pamatā joprojām saglabājušies stabili pretstatā satricinājumam, kas bija vērojams 2013. gada vidū, kad Federālo rezervju sistēma pirmo reizi paziņoja par pakāpeniskas aktīvu iegāžu

¹ ECB speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses izmanto Padomes vērtējumam par tautsaimniecības attīstību un cenu stabilitātes riskiem. Sīkāka informācija par izmantotajām procedūrām un metodēm sniegta dokumentā *A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises* ("Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu sagatavošanas rokasgrāmata"; ECB, 2001. gada jūnijs), kas pieejams ECB interneta vietnē. Iespēju aplēsēs iekļautā jaunākā informācija atbilst stāvoklim 2014. gada 20. februārī.

² Sk. 2013. gada maija "Mēneša Biļetena" rakstu *An assessment of Eurosystem staff macroeconomic projections* ("Eurosistēmas speciālistu makroekonomisko iespēju aplēšu novērtējums").

pārtraukšanas iespēju. Paredzams, ka globālā atveseļošanās turpinās pakāpeniski pieņemties spēkā. Lēnākam aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas tempam privātajā sektorā un mazāk izteiktai fiskālajai konsolidācijai vajadzētu stiprināt konfidenci un veicināt iekšzemes pieprasījumu attīstītajās valstīs, lai gan situācijas uzlabošanās darba tirgos notiks lēni. Spēcīgāko attīstīto valstu izaugsmei vajadzētu labvēlīgi ietekmēt jaunās tirgus ekonomikas valstis.

Pasaules tirdzniecības apjoms pēdējā laikā palielinājies atbilstoši nelielajam ekonomiskās aktivitātes kāpumam. Jaunākie dati norāda uz situācijas uzlabošanos īstermiņā. Runājot par tālāku laika posmu, gaidāms, ka pasaules tirdzniecība nostiprināsies pakāpeniski. Tās elastība attiecībā pret ekonomisko aktivitāti iespēju aplēšu perioda beigās joprojām būs zemāka par līmeni pirms globālās krīzes. No 2013. gada līdz 2016. gadam paredzams pasaules (izņemot euro zonu) tirdzniecības pieaugums no 3.8% līdz 6.2%. Tā kā euro zonas galvenajās tirdzniecības partnervalstīs pieprasījuma kāpums ir lēnāks nekā pārējās pasaules valstīs, paredzams, ka euro zonas ārējais pieprasījums būs nedaudz vājāks.

1. tabula. Starptautiskā vide

(gada pārmaiņas; %)

	2014. gada marts				Korekcijas salīdzinājumā ar 2013. gada decembri		
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015
Pasaules (izņemot euro zonu) reālais IKP	3.4	3.9	4.0	4.1	0.1	0.0	-0.1
Pasaules (izņemot euro zonu) tirdzniecība ¹⁾	3.8	5.1	6.2	6.2	-0.2	-0.5	-0.2
Euro zonas ārējais pieprasījums ²⁾	3.0	4.5	5.6	5.8	0.0	-0.5	-0.1

1) Aprēķināta kā importa vidējais svērtais apjoms.

2) Aprēķināts kā euro zonas tirdzniecības partneru importa vidējais svērtais apjoms.

Salīdzinājumā ar 2013. gada decembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasaules izaugsmes perspektīvas gandrīz nav koriģētas. Euro zonas ārējā pieprasījuma perspektīvas 2014. gadam koriģētas uz leju, bet pamatā nav mainītas 2015. gadam. 2014. gada aplēses korekcija atspoguļo nelabvēlīgu pārnesto ietekmi, ko radījusi tirdzniecības dinamika 2013. gada 2. pusgadā, kas bija vājāka, nekā tika lēsts iepriekš, un, kā gaidāms, saglabāsies īstermiņā.

1. ielikums

TEHNISKIE PIEŅĒMUMI PAR PROCENTU LIKMĒM, VALŪTU KURSIEM, PREČU CENĀM UN FISKĀLO POLITIKU

Tehniskie pieņēmumi par procentu likmēm un preču cenām balstīti uz tirgus gaidām atbilstoši stāvoklim 2014. gada 12. februārī. Pieņēmums par īstermiņa procentu likmēm ir tīri tehniska rakstura. Īstermiņa procentu likmes nosaka pēc 3 mēnešu EURIBOR, tirgus gaidas iegūstot, pamatojoties uz biržā tirgto nākotnes līgumu procentu likmēm. Saskaņā ar attiecīgo metodiku šo īstermiņa procentu likmju vidējais rādītājs 2014. gadā būs 0.3%, 2015. gadā – 0.4% un 2016. gadā – 0.8%. Tirgus gaidas attiecībā uz euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm rāda, ka 2014. gadā vidējais līmenis būs 2.8%, 2015. gadā – 3.2% un 2016. gadā – 3.6%¹⁾. Atspoguļojot nākotnes darījumu tirgus procentu likmju tendences un tirgus procentu likmju pārmaiņu pakāpenisko ietekmi uz aizdevumu procentu likmēm, gaidāms, ka euro zonas nefinanšu privātajam sektoram izsniegto banku īstermiņa un ilgtermiņa aizdevumu kopējās procentu likmes 2014. gada sākumā sasniegs zemāko līmeni un pēc tam pamazām palielināsies. Attiecībā uz preču cenām, pamatojoties uz tendenci biržā tirgto nākotnes līgumu tirgū divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas dienā, pieņemts, ka *Brent* jēlnafts cena kritīsies

no 108.8 ASV dolāriem par barelu 2013. gadā līdz 96.9 ASV dolāriem par barelu 2016. gadā. Pieņemts, ka neenerģijas preču cenas ASV dolāros 2014. gadā samazināsies un 2015. un 2016. gadā palielināsies².

Pieņemts, ka divpusējie valūtas kursi iespēju aplēšu periodā nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kuri dominēja divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas dienā 2014. gada 12. februārī. Tas nozīmē, ka ASV dolāra kurss attiecībā pret euro no 2014. gada līdz 2016. gadam būs 1.36 (par 2.1% augstāks nekā 2013. gadā). Pieņemts, ka euro efektīvais kurss būs vidēji par 1.6% augstāks nekā 2013. gadā.

Tehniskie pieņēmumi

	2014. gada marts				Korekcijas salīdzinājumā ar 2013. gada decembri ¹⁾		
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015
3 mēnešu EURIBOR (gadā; %)	0.2	0.3	0.4	0.8	0.0	0.0	-0.1
Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes (gadā; %)	2.9	2.8	3.2	3.6	0.0	-0.3	-0.3
Naftas cena (ASV dolāri par barelu)	108.8	105.8	101.1	96.9	0.6	1.8	1.9
Neenerģijas preču cenas (ASV dolāros; gada pārmaiņas; %)	-5.2	-2.5	3.1	4.8	0.2	0.1	-0.7
ASV dolāra kurss attiecībā pret euro	1.33	1.36	1.36	1.36	0.2	0.9	0.8
Euro nominālais efektīvais kurss (gada pārmaiņas; %)	3.8	1.6	0.0	0.0	0.1	0.8	0.0

1) Līmeņiem korekcijas izteiktas procentos, pieauguma tempam – starpības veidā un procentu likmēm un obligāciju peļņas likmēm – procentu punktos. Korekcijas aprēķinātas, izmantojot nenoapaļotus skaitļus.

Fiskālās politikas pieņēmumi pamatoti uz atsevišķu euro zonas valstu budžeta plāniem, kas bija pieejami 2014. gada 20. februārī. Tie ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau sīki izstrādājušas un kurus, domājams, apstiprinās likumdošanas procesā.

Salīdzinājumā ar 2013. gada decembra "Mēneša Biļetenu" tehniskie pieņēmumi mainījušies samērā maz. Pārmaiņas ietver nedaudz zemākas ilgtermiņa procentu likmes euro zonā, nedaudz augstākas ASV dolāros izteiktās naftas cenas un nelielu euro kursa kāpumu.

- 1) Pieņēmums par euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju nominālajām peļņas likmēm balstīts uz valstu 10 gadu etalonobligāciju vidējām svērtajām peļņas likmēm, kuras svērtas ar IKP gada rādītājiem un paplašinātas atbilstoši nākotnes tendencēm, kas iegūtas no ECB euro zonas visu obligāciju 10 gadu nominālās peļņas likmes, sākotnējo neatbilstību starp abām laikkrindām konstanti piemērojot visā iespēju aplēšu periodā. Pieņemts, ka konkrētu valstu valdības obligāciju peļņas likmju un atbilstošo euro zonas vidējo rādītāju starpības visā iespēju aplēšu periodā saglabājas konstantas.
- 2) Naftas un pārtikas preču cenu pieņēmumi balstīti uz biržā tirgto nākotnes līgumu cenām līdz aplēšu perioda beigām. Tiek pieņemts, ka pārējo neenerģijas ilglietojuma preču cenas līdz 2015. gada 1. ceturksnim atbildīs biržā tirgto nākotnes līgumu cenām un pēc tam attīstīsies atbilstoši pasaules ekonomiskajai aktivitātei. ES lauksaimniecības ražotāju cenas (euro), kuras izmanto pārtikas patēriņa cenu prognozēšanai, tiek aplēstas, pamatojoties uz ekonometrisku modeli, kurā ņemta vērā pārtikas preču cenu dinamika starptautiskajos tirgos.

REĀLĀ IKP PIEAUGUMA IESPĒJU APLĒSES

Reālais IKP 2013. gada 4. ceturksnī turpināja mēreni atveseļoties, pieaugot par 0.3% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (kāpuma temps 2013. gada 2. un 3. ceturksnī – attiecīgi 0.3% un 0.1%; sk. att.). No jaunākajiem apsekojumiem iegūtie rādītāji, šķiet, stabilizējušies virs to ilgtermiņa vidējā līmeņa, norādot uz turpmāku aktivitātes pieaugumu 2014. gada 1. ceturksnī. Šķiet, ka ļoti maigie laikapstākļi, kādi šajā ziemā bija vērojami dažās valstīs, veicinājuši aktivitāti 1. ceturksnī. Paredzams, ka izaugsmes pamattempis 2014. gada laikā saglabāsies mērens un pēc tam nedaudz pieaugs. Gaidāms, ka galvenie faktori, kas iespēju aplēšu periodā noteiks aktivitātes paātrināšanos, būs iekšzemes pieprasījuma

pakāpenisks pieaugums sakarā ar konfidences uzlabošanas nenoteiktības mazināšanās vidē, ļoti stimulējošā monetārās politikas nostāja un zemākas naftas cenas (kas veicinās reāli rīcībā esošos ienākumus). Gaidāms, ka iekšzemes pieprasījumu labvēlīgi ietekmēs arī mazāk stingra fiskālās politikas nostāja turpmākajos gados un kredītu piedāvājuma nosacījumu pakāpeniska uzlabošanās. Turklāt vispārējo aktivitāti iespēju aplēšu periodā arvien vairāk veicinās pakāpeniskās ārējā pieprasījuma nostiprināšanās labvēlīgā ietekme uz eksportu, kuru gan sākumā daļēji mazinās agrākā euro efektīvā kursa kāpuma ietekme. Vienlaikus gaidāms, ka nelabvēlīgā ietekme uz izaugsmes perspektīvu, ko radījusi nepieciešamība veikt turpmākas privātā un valsts sektora bilanču korekcijas, augstais bezdarba līmenis un joprojām nedaudz paaugstinātā nenoteiktība, iespēju aplēšu periodā pakāpeniski mazināsies.

Kopumā paredzams, ka atvēršanās pēc vēsturiskiem standartiem joprojām būs lēna, un gaidāms, ka euro zonas reālais IKP pārsniegs pirmskrīzes līmeni (t.i., 2008. gada 1. ceturkšņa līmeni), tikai sākot ar 2015. gada beigām. Gaidāms, ka gada vidējā izteiksmē reālais IKP 2014. gadā pieaugs par 1.2%, 2015. gadā – par 1.5% un 2016. gadā – par 1.8%. Šī pieauguma tendence atspoguļo stabilu iekšzemes pieprasījuma devuma kāpumu vienlaikus ar nelielu pozitīvu neto eksporta devumu. Tā kā gaidāms, ka izaugsme pārsniegs potenciālo, jaudas nepietiekamas izmantošanas apmērs iespēju aplēšu periodā pakāpeniski mazināsies.

Detalizētāk aplūkojot izaugsmes komponentus, paredzams, ka 2014. un 2015. gadā eksports uz ārpus euro zonas esošajām valstīm pieaugs straujāk, atspoguļojot euro zonas ārējā pieprasījuma nostiprināšanos un agrākā euro kursa kāpuma nelabvēlīgās ietekmes pakāpenisku izžušanu. Paredzams, ka euro zonas eksporta tirgus daļas iespēju aplēšu periodā nedaudz saruks, atspoguļojot nesēnā konkurētspējas zuduma ietekmi. Paredzams, ka eksports euro zonā pieaugs lēnāk nekā eksports ārpus euro zonas sakarā ar samērā vājo iekšzemes pieprasījumu euro zonā.

Paredzams, ka ieguldījumu uzņēmējdarbībā pieaugums pamazām kļūs straujāks, tomēr būs pārāk mērens, lai atgrieztos pirmskrīzes līmenī. Gaidāms, ka ieguldījumus uzņēmējdarbībā veicinās vairāki faktori: paredzamā pakāpeniskā iekšzemes un ārējā pieprasījuma nostiprināšanās, ļoti zemā procentu likmes, nenoteiktības mazināšanās, nepieciešamība pēc vairākus gadus ilgās ierobežotās ieguldījumu aktivitātes modernizēt pamatlīdzekļus, nelabvēlīgās kredītu piedāvājuma ietekmes izžušana un nelielais peļņas procentu pieaugums, atjaunojoties aktivitātei. Taču tiek vērtēts, ka nelabvēlīgā ietekme, ko rada lielā jaudas pārpalikuma, nepieciešamības veikt turpmāku uzņēmumu bilanču pārstrukturēšanu, dažiem reģioniem raksturīgo nelabvēlīgo finansēšanas nosacījumu un dažās valstīs vērojamā samērā augstā nenoteiktības līmeņa kombinācija, iespēju aplēšu periodā izžudīs tikai pakāpeniski.

Gaidāms, ka 2014. gada 1. pusgadā ieguldījumu mājokļos apjoma pieaugums būs neliels un atlikušajā iespēju aplēšu periodā kļūs tikai nedaudz straujāks. Dažu valstu mājokļu tirgos nepieciešamās turpmākās korekcijas un vājais reāli rīcībā esošo ienākumu kāpums turpinās nelabvēlīgi ietekmēt nākotnes perspektīvas. Turklāt ieguldījumu mājokļos salīdzinoši pievilcība dažās citās valstīs, ko veicina vēsturiski zemās hipotēku kredītu procentu likmes, var tikai pakāpeniski ietekmēt situāciju, jo būvniecības sektors šajās valstīs jau gandrīz sasniedzis maksimālo jaudu. Gaidāms, ka valdības ieguldījumi iespēju aplēšu periodā joprojām būs samērā nelieli saistībā ar vairākās euro zonas valstīs plānotajiem fiskālās konsolidācijas pasākumiem.

Paredzams, ka nodarbinātības līmenis, vērtējot pēc nodarbināto skaita, 2014. gadā nedaudz paaugstināsies un pēc tam pieaugs straujāk. Lēnā nodarbinātības atvēršanās atspoguļo ierobežoto aktivitātes kāpumu, nodarbinātības parasto novēloto reakciju uz produkcijas izlaidis svārstībām, darba stundu skaita pieaugumu uz vienu strādājošo, turpmāku nodarbināto skaita samazināšanu valsts sektorā un paaugstināto nenoteiktību dažās valstīs, kas nelabvēlīgi ietekmē jaunu darbinieku pieņemšanas plānus privātajā sektorā. Jādomā, ka šie faktori darbosies spēcīgāk nekā to darba tirgus reformu radītā pozitīvā ietekme, kuru rezultātā dažās grūtību skartajās valstīs palielinājusies elastība un pazeminājies jaunu darbvieta radīšanu noteicošais produkcijas izlaidis pieauguma sliekšnis. Iespēju aplēšu periodā gaidāms neliels darbaspēka apjoma pieaugums, dažiem iedzīvotāju slāņiem pakāpeniski atgriežoties darba tirgū. Gaidāms, ka bezdarba līmenis iespēju aplēšu periodā nedaudz pazemināsies, bet 2016. gadā joprojām būs virs 11%. Paredzams, ka darba ražīgums (ko mēra kā produkcijas izlaidi uz vienu strādājošo) iespēju aplēšu periodā nedaudz pieaugs, atspoguļojot gaidāmo ekonomiskās aktivitātes kāpumu un nodarbinātības rādītāju novēloto reakciju.

2. tabula. Makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai¹⁾

(gada pārmaiņas; %)

	2014. gada marts				Korekcijas salīdzinājumā ar 2013. gada decembri ²⁾		
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015
Reālais IKP ³⁾	-0.4	1.2	1.5	1.8	0.0	0.1	-0.1
		[0.8–1.6] ⁴⁾	[0.4–2.6] ⁴⁾	[0.7–2.9] ⁴⁾			
Privātais patēriņš	-0.6	0.7	1.2	1.4	0.0	0.0	0.0
Valdības patēriņš	0.2	0.4	0.4	0.7	0.1	0.1	0.0
Kopējā pamatkapitāla veidošana	-2.9	2.1	2.7	3.7	0.1	0.5	-0.1
Eksports ⁵⁾	1.1	3.6	4.7	5.1	0.1	-0.1	-0.2
Imports ⁵⁾	0.0	3.5	4.7	5.2	0.1	0.0	0.0
Nodarbinātība	-0.8	0.2	0.5	0.7	0.0	0.0	0.1
Bezdarba līmenis (% no darbaspēka)	12.1	11.9	11.7	11.4	0.0	-0.1	-0.1
SPCI	1.4	1.0	1.3	1.5	0.0	-0.1	0.0
		[0.7–1.3] ⁴⁾	[0.6–2.0] ⁴⁾	[0.7–2.3] ⁴⁾			
SPCI (izņemot enerģiju)	1.4	1.2	1.5	1.7	0.0	-0.1	0.0
SPCI (izņemot enerģiju un pārtiku)	1.1	1.1	1.4	1.7	0.0	-0.2	0.0
SPCI (izņemot enerģiju, pārtiku un netiešo nodokļu pārmaiņas) ⁶⁾	1.0	1.0	1.4	1.7	0.0	-0.1	0.0
Vienības darbaspēka izmaksas	1.2	0.8	1.0	1.2	-0.2	-0.2	0.0
Atlīdzība vienam nodarbinātajam	1.7	1.7	2.0	2.3	-0.1	-0.1	-0.1
Darba ražīgums	0.4	0.9	1.0	1.1	0.1	0.1	-0.1
Valdības budžeta bilance (% no IKP)	-3.2	-2.7	-2.5	-2.1	0.0	-0.1	-0.1
Strukturālā budžeta bilance (% no IKP) ⁷⁾	-2.5	-2.2	-2.2	-2.0	0.0	0.0	-0.1
Valdības bruto parāds (% no IKP)	92.9	93.5	93.2	92.2	-0.3	-0.1	0.2
Tekošā konta bilance (% no IKP)	2.2	2.4	2.6	2.7	0.2	0.2	0.0

1) Dati par euro zonu, t.sk. Latviju (izņemot SPCI datus par 2013. gadu). 2014. gada vidējās procentuālās SPCI pārmaiņas aprēķinātas, iekļaujot Latviju euro zonā jau 2013. gadā.

2) Korekcijas aprēķinātas, izmantojot nenoapaļotus skaitļus.

3) Atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati.

4) Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas pieejams ECB interneta vietnē.

5) Ietver euro zonas iekšējo tirdzniecību.

6) Apakšindekss balstīts uz aplēsēm par netiešo nodokļu faktisko ietekmi. Tas var atšķirties no Eurostat datiem, kuros nodokļu ietekme nekavējoties pilnībā tiek atspoguļota SPCI.

7) To aprēķina, no valdības bilances atņemot tautsaimniecības attīstības ciklisko svārstību ietekmi un valdību veiktos pagaidu pasākumus. Aprēķins veikts atbilstoši ECBS pieejai attiecībā uz cikliski koriģēto budžeta bilanču aprēķināšanu (sk. *Boutheyllain, C. et al., Cyclically adjusted budget balances: an alternative approach* ("Cikliski koriģētas budžeta bilances: alternatīva pieeja"), Pētījumu sērija, Nr. 77, ECB, 2001. gada septembris) un ECBS pagaidu pasākumu definīciju (sk. *Kremer, J. et al., A disaggregated framework for the analysis of structural developments in public finances* ("Detalizācijas principi valsts finanšu strukturālo norišu analīzē"), Pētījumu sērija, Nr. 579, ECB, 2006. gada janvāris). Strukturālās bilances iespēju aplēse netiek iegūta no ražošanas apjoma starpības apkopojošā rādītāja. Saskaņā ar ECBS metodoloģiju cikliskos komponentus dažādiem ieņēmumu un izdevumu posteņiem aprēķina atsevišķi. Sīkāku izklāstu, t.sk. arī par Komisijas metodoloģiju, sk. 2012. gada marta "Mēneša Biļetena" lielākajā *Cyclical adjustment of the government budget balance* ("Valdības budžeta bilances cikliskās korekcijas").

Gaidāms, ka privātais patēriņš 2014. gada laikā un turpmākajā periodā pieaugs nedaudz straujāk, paātrinoties reāli rīcībā esošo ienākumu apjoma kāpuma tempam sakarā ar lielākiem darba ienākumiem, darba tirgus apstākļu pakāpenisku uzlabošanos, lēnāku fiskālās konsolidācijas tempu un vāju inflācijas dinamiku. To tikai daļēji kavēs neliela uzkrājumu attiecības palielināšanās. Iespēju aplēšu periodā paredzams mērens valdības patēriņa pieaugums.

Paredzams, ka importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm pieauguma temps iespēju aplēšu periodā lēnām pieaugs, daļēji sakarā ar agrākā euro kursa kāpuma ietekmi. Taču to joprojām ierobežos kopējā pieprasījuma lēnais pieaugums. Iespēju aplēšu periodā gaidāms pozitīvs, bet neliels neto tirdzniecības devums IKP pieaugumā, un 2016. gadā gaidāma tekošā konta pārpalikuma palielināšanās līdz 2.7% no IKP.

Salīdzinājumā ar 2013. gada decembra "Mēneša Biļetena" publicētajām makroekonomiskajām iespēju aplēsēm euro zonas reālā IKP pieauguma aplēse 2014. gadam mazliet paaugstināta.

CENU UN IZMAKSU IESPĒJU APLĒSES

Saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi kopējā SPCI inflācija 2014. gada februārī bija 0.8% (tāpat kā 2013. gada 4. ceturksnī). Pašreizējā zemā inflācija atspoguļo vienlaicīgu enerģijas cenu kritumu un mērenu pārtikas cenu kāpumu, kā arī pakalpojumu cenu un neenerģijas rūpniecības preču cenu ierobežotas dinamikas tendenci (sk. šā "Mēneša Biļetena" 3. nodaļu un ielikumu "Pakalpojumu un neenerģijas rūpniecības preču cenu ietekme uz neseno SPCI inflācijas mazināšanos").

Tuvākajā nākotnē gaidāms, ka SPCI inflācija joprojām būs zema, bet, sākot ar 2014. gada beigām, paaugstināsies, pakāpeniski atsākoties aktivitātei. Paredzams, ka gada inflācija 2014. gadā būs 1.0%, 2015. gadā – 1.3% un 2016. gadā – 1.5%. Gaidāms, ka 2016. gada beigās tā sasniegs 1.7%.

Gaidāms, ka šādu mērenas inflācijas dinamikas perspektīvu galvenokārt noteiks biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenu krituma tendence un nepietiekamā jaudas izmantošana tautsaimniecībā. Gaidāms, ka pakāpeniskā pieprasījuma nostiprināšanās un jaudas pārpalikuma mazināšanās stingri stabilizētu inflācijas gaidu kontekstā nodrošinās nelielu peļņas maržu un vienības darbaspēka izmaksu kāpumu lielā euro zonas daļā. Turklāt pakāpeniski sarūkošā nepieciešamība veikt izmaksu un cenu korekcijas grūtību skartajās valstīs arī veicinās SPCI inflācijas kāpumu iespēju aplēšu periodā.

Runājot konkrētāk, gaidāms, ka iespēju aplēšu periodā enerģijas cenas nedaudz samazināsies, atspoguļojot saskaņā ar pieņēmumiem gaidāmās naftas cenu tendences. Tas rada lejupvērstu ietekmi uz SPCI inflāciju. Gaidāms, ka enerģijas cenu devums kopējā SPCI gada inflācijā iespēju aplēšu periodā būs gandrīz nenozīmīgs (salīdzinājumam – kopš 1999. gada šis devums vidēji bijis 0.5 procentu punkti).

Gaidāms, ka pārtikas cenu inflācija 2014. gada pirmajos trijos ceturkšņos joprojām būs mērena – to noteiks pārtikas preču cenu iepriekšējais samazinājums (euro) un lejupvērsti bāzes efekti. Paredzams, ka atlikušajā iespēju aplēšu periodā tā palielināsies atbilstoši pieņēmumiem par pārtikas preču cenu kāpumu šajā periodā. Paredzams, ka pārtikas cenu augšupvērstā ietekme uz kopējo SPCI inflāciju iespēju aplēšu periodā vidēji būs 0.3 procentu punkti – nedaudz zemāka par vidējo devumu kopš 1999. gada (0.5 procentu punkti).

Paredzams, ka SPCI inflācija (izņemot enerģiju un pārtiku) 2014. gadā pakāpeniski pieaugs, kopumā vidēji gadā kāpjot par 1.1%, un 2015. gadā palielināsies līdz 1.4%, bet 2016. gadā – līdz 1.7%. Gaidāms, ka šādu dinamiku noteiks prognozētais pakāpeniskais ekonomiskās aktivitātes kāpums. Paredzams, ka vidēji šā komponenta devums kopējā SPCI inflācijā iespēju aplēšu periodā būs 1.0 procentu punkts, kas arī ir nedaudz zemāks nekā vidējais devums kopš 1999. gada (1.1 procentu punkts).

Gaidāms, ka fiskālās konsolidācijas plānos ietvertais netiešo nodokļu kāpums 2014. gadā dos svarīgu augšupvērstu ieguldījumu (aptuveni 0.2 procentu punktus) SPCI inflācijā. Šā devuma apjoms salīdzināms ar 2013. gada rādītājiem. 2015. un 2016. gadā paredzamais devums ir nenozīmīgs, jo trūkst detalizētas informācijas par fiskālajiem pasākumiem šajos gados. Tāpēc paredzams, ka inflācija, ko novērtē pēc

SPCI (izņemot enerģiju, pārtiku un netiešo nodokļu pārmaiņas), paaugstināsies mazliet spēcīgāk nekā indekss, kurā ietverti nodokļi.

Ārējais cenu spiediens 2013. gadā mazinājās sakarā ar vājo pieprasījumu pasaulē, euro efektīvā kursa pieaugumu un naftas un nenaftas preču cenu kritumu. Šie faktori izraisīja importa deflatora sarukumu gada laikā. Tomēr attiecībā uz nākotni, ņemot vērā paredzamo pasaules pieprasījuma nostiprināšanos iespēju aplēšu periodā, gaidāmo neenerģijas preču cenu kāpumu un iepriekš novērotā euro kursa kāpuma izzūdošo ietekmi, gaidāms, ka importa deflators 2014. gadā un atlikušajā iespēju aplēšu periodā pieaugs. Paredzams, ka gada pārmaiņu temps 2016. gadā sasniegs aptuveni 1.1%, kas ir tuvu ilgtermiņa vidējam kāpuma tempam.

Attiecībā uz iekšzemes cenu spiedienu, ņemot vērā joprojām vājo euro zonas darba tirgus aktivitāti, kas tomēr pamazām aug, paredzams, ka atlīdzības vienam nodarbinātajam gada pieauguma temps 2014. gadā pamatā nemainīsies, bet pēc tam 2015. un 2016. gadā kļūs straujāks. Gaidāms, ka vienības darbaspēka izmaksas 2014. gadā saruks, atspoguļojot ciklisku produktivitātes kāpuma tempa pieaugumu, ņemot vērā nodarbinātības novēloto reakciju tautsaimniecības atveseļošanās apstākļos un pamatā nemainīgo atlīdzības vienam nodarbinātajam kāpuma tempu gada laikā. Atveseļošanās tempam pieaugot 2015. un 2016. gadā un pakāpeniski uzlabojoties darba tirgus apstākļiem, gaidāms neliels vienības darbaspēka izmaksu kāpums, atlīdzības vienam nodarbinātajam pieauguma tempam palielinoties mazliet straujāk nekā darba ražīguma pieauguma tempam.

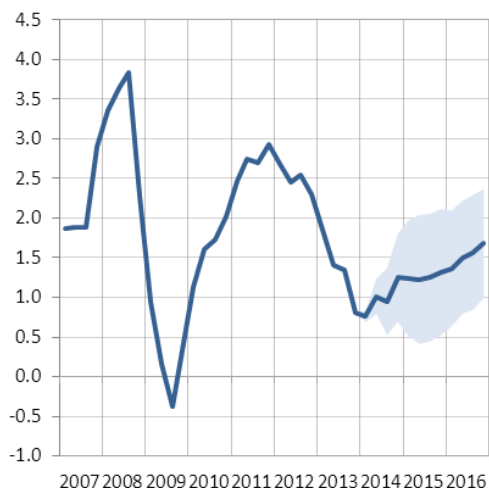
Gaidāms, ka peļņas maržas rādītāja (ko mēra kā starpību starp IKP deflatoru, balstītu uz faktoru izmaksām, un vienības darbaspēka izmaksu pieaugumu) palielinājums 2014. gadā kļūs spēcīgāks un iespēju aplēšu periodā vēl nedaudz paaugstināsies. To veicinās gaidāmā ekonomiskās situācijas uzlabošanās.

Makroekonomiskās iespēju aplēses¹⁾

(ceturkšņa dati)

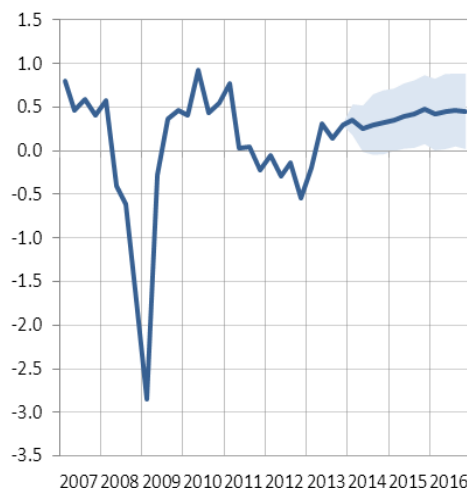
Euro zonas SPCI

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; %)

Euro zonas reālais IKP²⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

1) Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu galvenās aplēses, veido, izmantojot atšķirības starp faktisko iznākumu un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavotajām iespēju aplēsēm. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, izskaidrota dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas pieejams ECB interneta vietnē.

2) Atbilstoši darbadienu skaitam koriģēti dati.

Salīdzinājumā ar 2013. gada decembra "Mēneša Biļetenā" publicētajām makroekonomiskajām iespēju aplēsēm kopējās SPCI inflācijas iespēju aplēse 2014. gadam koriģēta un pazemināta par 0.1 procentu punktu, bet 2015. gadam nav mainīta.

FISKĀLĀS PERSPEKTĪVAS

Atbilstoši 1. ielikumā minētajiem pieņēmumiem paredzams, ka euro zonas valdības budžeta deficīts 2014. gadā samazināsies līdz 2.7% no IKP (2013. gadā – 3.2% no IKP) un pēc tam turpinās sarukt (2016. gadā – līdz 2.1% no IKP). Paredzamais zemākais deficīts 2014. gadā atspoguļo fiskālās konsolidācijas centienus vairākās euro zonas valstīs un valdības palīdzības pārtraukšanu finanšu sektoram. 2015. un 2016. gadā gaidāms, ka paredzamo pakāpenisko valdības deficīta samazinājumu galvenokārt noteiks labvēlīga cikliskā komponenta ietekme, sarūkot jaudas pārpalikumam un (mazāk) turpmāka strukturālā komponenta uzlabošanās, jo paredzams, ka šā komponenta uzlabošanās temps tuvākajos gados saruks. Tāpēc paredzams, ka strukturālā budžeta bilance, t.i., cikliski koriģētā bilance, no kuras atņemti visi pagaidu pasākumi, 2014. gadā jūtami un (mazāk) arī atlikušajā iespēju aplēšu periodā uzlabosies. Paredzams, ka euro zonas valdības bruto parāds 2014. gadā sasniegs augstāko līmeni (93.5% no IKP), bet pēc tam 2016. gadā samazināsies līdz 92.2% no IKP.

2. ielikums

JUTĪGUMA ANALĪZE

Iespēju aplēses lielā mērā balstās uz tehniskiem pieņēmumiem par atsevišķu galveno mainīgo lielumu attīstību. Ņemot vērā, ka daži no šiem mainīgajiem lielumiem var būtiski ietekmēt euro zonas iespēju aplēses, to jutīgums attiecībā uz šo pamatā esošo pieņēmumu alternatīvām attīstības tendencēm var palīdzēt analizēt ar iespēju aplēsēm saistītos riskus. Šajā ielikumā aplūkota ar trim pamatā esošajiem galvenajiem pieņēmumiem saistītā nenoteiktība un iespēju aplēšu jutīgums saistībā ar šiem pieņēmumiem.¹

1) ALTERNATĪVA NAFTAS CENU ATTĪSTĪBA

Pieņēmumi par naftas cenām pašreizējās ECB speciālistu iespēju aplēsēs ņemti no tirgus gaidām, kuras nosaka, pamatojoties uz biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām divu nedēļu periodā, kas beidzas pēdējā datu aktualizēšanas dienā. Pašlaik tās liecina par pastāvīgu naftas cenu kritumu iespēju aplēšu periodā. Tomēr attiecībā uz šo attīstības profilu saglabājas nenoteiktība. Pastāv nenoteiktība gan attiecībā uz pieprasījuma, gan piedāvājuma dinamiku.

Runājot par pieprasījuma pusi, izaugsmes tempa kritums jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, iespējams, negatīvi ietekmēs preču pasaulē. No otras puses, naftas cenas varētu kāpt, ja atveseļošanās pasaulē un īpaši ASV būtu spēcīgāka. Vienlaikus, runājot par piedāvājuma pusi, tiek vērtēts, ka slānekļa naftas ražošanas kāpuma ietekme iespēju aplēšu periodā būs ierobežota divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, slānekļa naftas ietekme lielākoties jau iekļauta cenā un, otrkārt, pat būtiskas ražošanas mēroga pārmaiņas ASV var tikai nedaudz ietekmēt starptautiskās cenas iespējamās Saūda Arābijas naftas ražošanas kompensējošās reakcijas rezultātā. Vienlaikus piedāvājuma puses augšupvērstis spiediens uz naftas cenām var būt saistīts ar negaidītiem ģeopolitiskiem notikumiem.

Kopumā šķiet, ka globālās atveseļošanās kontekstā varētu būt iespējamas augstākas naftas cenas, nekā pieņemts pamataplēsē. Tāpēc šajā jutīguma analizē apsvērtas biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenu tendences augšupvērstas korekcijas, pamatojoties uz apstrādes rūpniecības jaudas izmantošanu ASV.² Alternatīvas attīstības scenārijā tiek pieņemts, ka 2014., 2015. un 2016. gadā naftas cenas attiecīgi par 2%, 8% un 14% pārsniegs nākotnes līgumu cenas. Pamatojoties uz ECB speciālistu makroekonomiskajiem modeļiem, augstākas naftas cenas 2015. un 2016. gadā paaugstinātu SPCI inflāciju par 0.2 procentu punktiem salīdzinājumā ar pamataplēsi. Vienlaikus augstākas naftas cenas arī samazinātu reālā IKP kāpuma tempu, kas 2016. gadā būtu par 0.1 procentu punktu zemāks.

2) ZEMĀKS EURO KURSS

Euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 20 lielāko tirdzniecības partnervalstu valūtām pēdējos mēnešos paaugstinājies un pašlaik ir par 3% augstāks nekā ilgtermiņa vēsturiskais vidējais rādītājs kopš 1999. gada. Šādu kursa kāpumu tirgus dalībnieki lielā mērā saista ar pašreizējo starptautisko investoru ieguldījumu apjoma samazināšanos jauno tirgus ekonomikas valstu aktīvos (daļai kapitāla ieplūstot euro zonā), lielo preču eksportētājvalstu valūtu kursu korekcijām un ilgstoši zemo Japānas jenas kursu.

Pamataplēsē pieņemts, ka divpusējie valūtu kursi iespēju aplēšu periodā nemainās salīdzinājumā ar vidējiem rādītājiem, kuri dominēja divu nedēļu periodā, kas beidzās pēdējā datu aktualizēšanas dienā 2014. gada 12. februārī. Ņemot to vērā un ilustratīviem mērķiem aplūkota alternatīva stilizēta valūtas kursa attīstības tendence, pamatojoties uz pieņēmumu, ka nominālais efektīvais euro kurss, sākot ar 2014. gada 2. ceturksni, samazināsies par 3%. Šāda pieņemta valūtas kursa krituma rezultātā iespēju aplēšu periodā reālā IKP kāpuma temps un SPCI inflācija katru gadu palielinātos par 0.1–0.2 procentu punktiem.

3) PAPILDU FISKĀLĀ KONSOLIDĀCIJA

1. ielikumā minēts, ka fiskālās politikas pieņēmumi ietver visus politikas pasākumus, kurus jau apstiprinājuši valstu parlamenti vai kurus valdības jau detalizēti izstrādājušas un kurus, domājams, apstiprinās likumdošanas procesā. Vairākumam valstu šie pamataplēsē ietvertie pasākumi nav pietiekami, lai izpildītu fiskālās konsolidācijas prasības, ko nosaka Stabilitātes un izaugsmes pakta korektīvā un preventīvā daļa. Aņņemšanās izpildīt šīs prasības kopumā atspoguļota fiskālajos mērķos, ko valdības noteikušas 2014. gada budžeta likumos vai budžeta plānu projektos, ES un SVF programmu dokumentos un zināmā mērā 2013. gada stabilitātes programmās (kuras tiks aktualizētas 2014. gada aprīlī). Tomēr attiecīgi pasākumi šo mērķu sasniegšanai bieži vien nav pieņemti vai nav pietiekami konkretizēti. Tādējādi tie netiek ņemti vērā pamataplēsē, īpaši attiecībā uz 2015. un 2016. gadu, kuri vairākumam valstu nav ietverti pašreizējos budžeta projektos. Tāpēc ir ne vien nepieciešams, bet arī paredzams, ka vairākums valdību 2016. gadā pieņems papildu fiskālās konsolidācijas pasākumus līdztekus pamataplēsē ietvertajiem pasākumiem.

Fiskālā jutīguma analīzes pamatā esošie pieņēmumi

Fiskālā jutīguma analīzē par pamatu ņemta t.s. fiskālā starpība starp valdības budžeta mērķrādītājiem un budžeta pamataplēsi. Lai novērtētu iespējamo papildu fiskālās konsolidācijas apjomu, tiek izmantoti katrai valstij specifiski apstākļi un informācija attiecībā uz tās apmēriem un struktūru. Konkrētāk, šāda valstij specifiska informācija tiek izmantota, lai noskaidrotu nenoteiktību saistībā ar fiskālajiem mērķiem, papildu fiskālās konsolidācijas pasākumu ticamību un ar tiem saistīto makroekonomiskās atgriezeniskās saites ietekmi.

Pamatojoties uz šādu pieeju, novērtēts, ka papildu konsolidācijas līmenis euro zonā 2014. gadā veidos aptuveni 0.1% no IKP, savukārt 2015. gadā iespējams lielāks papildu pasākumu apjoms (aptuveni 0.6% no IKP), bet 2016. gadā – nedaudz mazāks apjoms (aptuveni 0.3% no IKP), kumulatīvajam papildu konsolidācijas pasākumu apjomam līdz 2016. gada beigām attiecīgi sasniedzot 1.0% no IKP. Attiecībā uz fiskālo pasākumu struktūru jutīguma analīze cenšas ietvert papildu konsolidācijas profilus, kas būtu visiespējamākie katrai konkrētajai valstij un periodam. Saskaņā ar šīs analīzes novērtējumu euro zonas kopējā līmenī fiskālajai konsolidācijai ir tendence vairāk skart budžeta izdevumu pusi, taču tā ietver arī netiešo un tiešo nodokļu un sociālās nodrošināšanas iemaksu palielinājumus.

Papildu fiskālās konsolidācijas makroekonomiskā ietekme

Tālāk tabulā apkopota fiskālā jutīguma analīzes ietvaros saskaņā ar ECB jauno visas zonas modeli³ veiktās simulācijas rezultātu ietekme uz euro zonas reālā IKP pieaugumu un SPCI inflāciju.

Papildu fiskālās konsolidācijas aplēstā makroekonomiskā ietekme uz reālā IKP pieaugumu un SPCI inflāciju euro zonā

Pieņēmumi (% no IKP)	2014	2015	2016
Valdības budžeta mērķi ¹⁾	-2.4	-1.6	-0.8
Fiskālā pamataplēse	-2.7	-2.5	-2.1
Papildu fiskālā konsolidācija (kumulatīvā izteiksmē) ²⁾	0.1	0.7	1.0
Papildu fiskālās konsolidācijas ietekme (procentu punktos) ³⁾			
Reālā IKP pieaugums	-0.1	-0.4	-0.1
SPCI inflācija	0.0	0.1	0.1

1) Nominālie mērķi saskaņā ar jaunākajiem ES un SVF programmu dokumentiem attiecīgajām valstīm; jaunākās pārmērīga budžeta deficīta novēršanas rekomendācijas (valstīm, kuras pakļautas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrai); 2014. gada budžeta likumi un budžeta plānu projekti un aktualizētās 2013. gada stabilitātes programmas (valstīm, kas nav pakļautas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrai).

2) Jūtīguma analīze, balstoties uz Eurosistēmas speciālistu novērtējumu.

3) Novirzes no reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas pamataplēses (procentu punktos; abi aprēķini sniegti gada izteiksmē). Makroekonomiskā ietekme simulēta, izmantojot jauno visas zonas modeli.

Papildu fiskālās konsolidācijas makroekonomiskā ietekme 2014. gadā ir ierobežota, 2015. gadā tiek lēsta -0.4 procentu punktu apjomā, bet 2016. gadā tā atkal būs ierobežota. Tiek lēsts, ka ietekme uz SPCI inflāciju būs aptuveni 0.1 procentu punkts.

Tādējādi šī analīze norāda, ka reālā IKP pieauguma pamataplēsi (īpaši 2015. gadā) apdraud daži lejupvērsti riski, jo pamataplēsē nav ietverti visi paredzētie fiskālās konsolidācijas pasākumi. Vienlaikus pastāv arī augšupvērsti inflācijas riski, jo, kā novērtēts, daļa no papildu konsolidācijas pasākumiem būs saistīti ar netiešo nodokļu palielinājumu.

Jāuzsver, ka šī fiskālā jutīguma analīze vērsta tikai uz varbūtējo papildu fiskālās konsolidācijas pasākumu potenciālo īstermiņa ietekmi. Lai gan pat labi izstrādātiem fiskālās konsolidācijas pasākumiem bieži ir negatīva īstermiņa ietekme uz reālā IKP pieaugumu, tiem ir pozitīva ilgāka termiņa ietekme uz aktivitāti, kas neparādās šajā analīzē aptvertajā periodā.⁴ Visbeidzot, šīs analīzes rezultātus nedrīkst interpretēt kā aicinājumu apšaubīt papildu fiskālās konsolidācijas pasākumu nepieciešamību iespēju aplēšu periodā. Turpmāki konsolidācijas pasākumi nepieciešami, lai atjaunotu stabilas valsts finanses euro zonā. Bez šādas konsolidācijas pastāv risks saistībā ar negatīvu ietekmi uz valsts parāda vērtspapīru cenām. Turklāt iespējama negatīva ietekme arī uz konfidenci, kas kavētu tautsaimniecības atveseļošanu.

1. Visas simulācijas īstenotas saskaņā ar pieņēmumu, ka netiek veiktas politikas pārmaiņas un netiek mainīti citi mainīgie lielumi attiecībā uz tehniskajiem pieņēmumiem un euro zonas starptautisko vidi.

2. Šīs augšupvērstās korekcijas noteikšanai izmantotā modeļa detalizētu aprakstu sk. Pagano, P. un Pisani, M., *Risk-adjusted forecasts of oil prices* ("Atbilstoši riskam koriģētas naftas cenu prognozes"), *The B.E. Journal of Macroeconomics*, Vol. 9, Issue 1, Art. 24, 2009.

3. Jaunā visas zonas modeļa aprakstu sk. Christoffel K., Coenen G. un Warne A., *The New Area-Wide Model of the euro area: a micro-founded open-economy model for forecasting and policy analysis* ("Euro zonas jaunais visas zonas modelis: uz mikropamatojumu balstīts atvērtas tautsaimniecības prognozēšanas un politikas analīzes modelis"), Pētījumu sērija, Nr. 944, ECB, 2008.

4. Detalizētāku fiskālās konsolidācijas makroekonomiskās ietekmes analīzi sk. ECB 2012. gada decembra "Mēneša Biļetena" ielikumā *The role of fiscal multipliers in the current consolidation debate* ("Fiskālo reizinātāju loma pašreizējās diskusijās par konsolidāciju").

3. ielikums

CITU INSTITŪCIJU PROGNOZES

Pieejamas vairākas starptautisko organizāciju un privātā sektora iestāžu sagatavotās prognozes euro zonai. Taču šīs prognozes nav precīzi salīdzināmas cita ar citu vai ar ECB speciālistu makroekonomiskajām iespēju aplēsēm, jo tās nav sagatavotas vienā laikā. Turklāt to pieņēmumi par

fiskālajiem, finanšu un ārējiem mainīgajiem lielumiem, t.sk. naftas un citu preču cenām, iegūti, izmantojot atšķirīgas (daļēji nenorādītas) metodes. Visbeidzot, dažādās prognozēs izmantotas atšķirīgas metodes datu koriģēšanai atbilstoši darbadienu skaitam (sk. tabulu).

Pašlaik pieejamajās citu institūciju prognozes paredz, ka euro zonas reālā IKP pieaugums 2014. un 2015. gadā atbildīs ECB speciālistu iespēju aplēsēs norādītajām tendencēm. Reālā IKP pieauguma prognozes 2016. gadam atbilst ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonam. Runājot par inflāciju, vairākuma citu institūciju prognozes norāda, ka SPCI gada vidējā inflācija 2014. un 2015. gadā būs tuvu ECB speciālistu iespēju aplēsēm. Saskaņā ar citām pieejamajām aplēsēm gaidāms, ka SPCI vidējā inflācija 2016. gadā būs 1.5–1.8%, kas atbilst ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonam.

Euro zonas reālā IKP pieauguma un SPCI inflācijas prognožu salīdzinājums

(gada pārmaiņas; %)

	Publiskošanas datums	IKP pieaugums			SPCI inflācija		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016
ECB speciālistu iespēju aplēses	2014. gada marts	1.2	1.5	1.8	1.0	1.3	1.5
		[0.8–1.6]	[0.4–2.6]	[0.7–2.9]	[0.7–1.3]	[0.6–2.0]	[0.7–2.3]
Eiropas Komisija	2014. gada februāris	1.2	1.8	–	1.0	1.3	–
OECD	2014. gada novembris	1.0	1.6	–	1.2	1.2	–
<i>Euro Zone Barometer</i>	2014. gada februāris	1.1	1.5	1.5	1.0	1.3	1.8
<i>Consensus Economics</i> prognozes	2014. gada februāris	1.0	1.4	1.5	1.0	1.4	1.8
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2014. gada februāris	1.0	1.5	1.7	1.1	1.4	1.7
SVF	2014. gada janvāris	1.0	1.4	1.5	1.5	1.4	1.5

Avoti: Eiropas Komisijas ekonomiskās prognozes, 2014. gada ziema; SVF aktualizētas *World Economic Outlook* ("Pasaules tautsaimniecības perspektīvas"), 2014. gada janvāris (IKP), SVF *World Economic Outlook* ("Pasaules tautsaimniecības perspektīvas"), 2013. gada oktobris; OECD Tautsaimniecības perspektīvas, 2013. gada novembris; *Consensus Economics* prognozes; *MJEconomics* un ECB aptauja *Survey of Professional Forecasters*.

Piezīmes. Gan ECB speciālistu makroekonomiskajās iespēju aplēsēs, gan OECD prognozēs uzrādīts atbilstoši darbadienu skaitam koriģēts gada pieauguma temps, bet Eiropas Komisija un SVF gada pieauguma tempu uzrāda, neveicot korekcijas atbilstoši darbadienu skaitam gadā. Citās prognozēs nav norādīts, vai tajās uzrādītie dati ir vai nav koriģēti atbilstoši darbadienu skaitam.

© Eiropas Centrālā banka, 2014

Adrese: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pasta adrese: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Fakss: +49 69 1344 6000

Interneta vietne: <http://www.ecb.europa.eu>

Visas tiesības rezervētas.

Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.